

שבת פרשת ויצא, יו"ד כסלו ה'תשי"ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 היפך הקדושה⁵, רבים במובן של פירוד והיפך האחדות, כמובא בקבלה
 2 וחסידות שהקליפות והסטרא-אחרא שהם היפך הקדושה נקראים "טורי
 3 דפרודא", הרים הגורמים פירוד, על שם הישות והיפך הביטול, בניגוד
 4 לקדושה שהיא בביטול ובאחדות וכמו שמוצינו בתורה בעשו שהיו לו
 5 רק שש נפשות, ומקל-מקום
 6 כתיב⁶ נפשות לשון רבים, כי
 7 כל אחד הוא יש ומציאות נפרדת בפני
 8 עצמה, ובכל זאת הגה על-ידי
 9 העבודה דברים היו עמדי,
 10 שעושים גם מרבים שהיו עמדי, אזי נעשית
 11 עמדי, ובמקום להיות יש ומציאות
 12 נפרדת יהיו עמדי, היינו בטלים
 13 לקדושה ואלוקות אזי נעשית
 14 הפדיה בשלום כי האויב מתבטל
 15 לגמרי ומתהפך מאויב לאוהב.
 16 וכמאמר רבותינו ז"ל⁷ בגמרא
 17 על פסוק⁸ שלום שלום
 18 לרחוק ולקרוב, לרחוק
 19 שנעשה קרוב ולכן הכתוב מקדים
 20 'שלום לרחוק' לפני 'שלום לקרוב'
 21 (ובלשון הגמרא: "... אמר רבי אבהו,
 22 מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים
 23 גמורים אינם עומדין, שנאמר שלום
 24 שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק ברישא
 25 [בתחילה] והדר [אחר כך] לקרוב").
 26 היינו שעל-ידי העבודה
 27 לעשות מרחוק קרוב, להפוך
 28 את האויב לאוהב (כעבודת התשובה
 29 שבה מדובר בגמרא, שהיא הפיכת
 30 ה'רחוק' לקרוב) נעשה ב'
 31 פעמים שלום כלשון הכתוב הנזכר
 32 שנאמר בו "שלום" פעמיים. וכמו כן גם בפסוק זה, "פדה בשלום",
 33 שעל-ידי העבודה לעשות מרבים שהם נפרדים ובעלי ישות
 34 (רחוק) עמדי (קרוב), שהוא עניין הביטול והאחדות, נעשה פדה
 35 בשלום, בשלום דייקא, הכתוב מדגיש שהפדיה היא בשלום, להורות
 36 שזהו שלום בדרגה נעלית שנובעת כתוצאה מהתהפכות ה"רבים" ל"עמדי",
 37 כמו התהפכות ה"רחוק" ל"קרוב" ולכן הפדיה בשלום היא בעצם ב'
 38 שלום⁹.

(ב) ויש לקשר זה עם פרשת השבוע, שלאחר
 שנקאמר ויצא יעקב מבאר שבע וילך
 חרנה¹⁰, דקאי על ירידת הנשמה למטה¹¹
 (כידוע ב' הפירושים בחרנה¹², אם קאי על
 מלכות, או למטה יותר, שקאי על בריאה-
 יצירה-עשיה, דזהו ענין ירידת הנשמה למטה),
 ובפרטיות יותר קאי על זמן הגלות¹³, ממשיך
 הפתוב¹⁴ דברי יעקב אבינו, אם יהיה אלקים
 עמדי ושמרני גו' ונתן לי לחם לאכול ובגד
 ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הני'
 לארץ, "חרנה", המסמלת את ירידת האור האלוקי מלמעלה למטה, למלכות
 ראצילות או לעולמות בריאה-יצירה-עשיה, ירידה זו היא ענין ירידת
 הנשמה למטה), ובפרטיות יותר קאי המושג "חרן" על זמן
 הגלות¹³, ולאחר האמירה הכללית הזו הנרמזת, כאמור, ב"יצא יעקב
 מבאר שבע וילך חרנה", ממשיך הפתוב¹⁴ דברי יעקב אבינו, אם
 יהיה אלקים עמדי ושמרני גו' ונתן לי לחם לאכול ובגד
 ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הני' לי לאלקים,

(5) ראה אה"ת שם (ע' רט.) (6) וישלח לו, ו. 7) ברכות לר, ב. 8) ישעי' נז, יט. 9) ראה גם רד"ה פדה בשלום באוה"ת נ"ך ח"ג ס"ע איש. 10) ר"פ ויצא (כח, י). 11) אור החיים פרשתנו (ויצא) כח, יד. ד"ה ויצא תר"ל, תר"פ תרפ"ו. ועוד. וראה ד"ה מי מנה פ"ג ואילך וד"ה והי שארית יעקב פ"ב תשח"י (תו"מ חכ"ג ע' 119 ואילך; ס"ע 173 ואילך). 12) ראה ביאורי הזהר פרשתנו (ויצא) – לאדמו"ר האמצעי טז, ג ואילך. יו, ד ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' צו. דרושים שבהערה הקודמת. 13) ראה בר"פ פס"ח, יג. רמב"ן ריש פרשתנו (ויצא) מפדר"א. וראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 153 ואילך. שם ע' 355 ואילך. 14) שם, כ"כב.